

OBSAH

ÚVOD Z ROKU 1969 (Zdeněk Pešat)	5
DOVĚTEK Z ROKU 1990 (Eva Strohsová)	9
I. ČESKÁ LITERATURA NA POČÁTKU 20. STOLETÍ (František Buriánek)	15
Historické podmínky nového literárního seskupení	15
Směry literárního vývoje	17
Generace mladých buřičů	21
Předválečná civilistická moderna	23
Literární kritika a věda	25
Časopisy a edice	30
POEZIE (František Buriánek)	35
Situace	35
Starší generační vrstvy	35
Kontinuita poezie devadesátých let	36
Poezie revolty	39
Lyrika nejprostších hodnot života	45
Poezie předválečné moderny	47
Obnovené vědomí národní	49
PRÓZA (František Buriánek)	52
Kontinuita realistické prózy	52
Naturalistická próza	56
Problematika individua	58
Vzpouira individua	61
Novoklasicistická a expresionistická próza předválečné moderny	65
DRAMA (Milan Obst)	66
Charakter českého dramatu na počátku století	66
Pokračování starší dramatické tradice	68
Subjektivní drama jedince	71
Drama lyrických nálad	72
Drama symbolů a náповědí	73
Nástup nových proudů	75

LITERATURA PRO MLÁDEŽ (Věra Karfíková)	77
PETR BEZRUČ (František Buriánek)	83
Geneze básníka	83
Slezské písně	87
Tvorba mimo Slezské písně	92
FRANTIŠEK XAVER ŠALDA (František Buriánek)	96
V letech devadesátých	96
Boje o zítřek	98
Duše a dílo	100
V letech poválečných	102
Šaldův zápisník	103
STANISLAV KOSTKA NEUMANN (Eva Strohsová)	109
Poezie vzdoru a revolty	109
Neumannovo básnické „renouveau“	112
Od civilizace k revoluci	115
Nová cesta za sociální realitou	118
KAREL TOMAN (Miroslav Červenka)	124
Pohádky krve	124
Torzo života	126
Melancholická pouť	128
Sluneční hodiny	131
Verše rodinné a Měsíce	133
Hlas ticha a Stoletý kalendář	135
FRÁŇA ŠRÁMEK (František Buriánek)	139
Mladá léta	139
Literární tvorba v době anarchistické revolty	141
Zrání k životnímu kladu	144
Chvála léta a těla	146
Chvála podzimu a smíření	149
II. ČESKÁ LITERATURA V LETECH 1918–1929 (Eva Strohsová)	155
Nové podmínky literárního vývoje	155
Hlavní vývojové tendence a literární směry	157
Program nastupující generace	159
Pohyb v hierarchii žánrů	163
Kritika a literární věda	164
Časopisy - vydavatelství - překlady	172
POEZIE (Zdeněk Pešat)	183

Východiska a tradice	185
Expresionismus	188
Senzualismus, poezie křesťanské pokory, poetický naivismus	190
Proletářská poezie	193
Poetismus	198
Poezie času a osudovosti	205
PRÓZA (Eva Strohsová)	208
Tradice realistické a naturalistické prózy v nových podmínkách	210
Próza pod vlivem publicistiky a okrajových žánrů	217
Destrukce tradiční epiky pod vlivem moderních básnických směrů a cesty k obnově epičnosti	229
DRAMA (Ludmila Lantová)	240
Pokusy o protikonvenční formy dramatického projevu	241
Drama velkých sociálních konfliktů	243
Utopické podobenství současného světa	245
Groteska v dramatu dvacátých let	246
Předválečné proudy v nové společenské situaci	247
Legenda a mýtus československého státu v dramate dvacátých let	249
Od společenských konfliktů k individuální problematice člověka	250
Poetismus v dramatu a jeho vliv	252
LITERATURA PRO MLÁDEŽ (Věra Karfíková)	257
JIŘÍ WOLKER (Přemysl Blažíček)	261
Mládí, první literární pokusy	261
Host do domu	262
Těžká hodina	266
Pohádky a jiné prózy, dramata, literární studie a kritiky	270
Básnická pozůstalost	272
JAROSLAV HAŠEK (Radko Pytlík)	275
Črty a povídky z cest	275
Sociální satira a ironie	277
Parodie a mystifikace	279
Vznik postavy dobrého vojáka Švejka	281
JOSEF HORA (Břetislav Štorek)	291
Básnické počátky	291
Proletářská poezie	295
Cesta k novému tvaru	298
Poezie času a ticha	302
Syntéza tvorby a života	305
VLADISLAV VANČURA (Mojmír Grygar)	310

Vyhraňování tvůrčí osobnosti	310
Hledání tvaru	312
Epika jako rozvedený básnický obraz	314
Možnosti básnické epiky a dramatu	317
Příběhy o lásce, osudu a hře	320
Próza o proměnách lidí a časů	322
Obrazy z dějin	326

III. ČESKÁ LITERATURA V LETECH 1929–1945 329

ČESKÁ LITERATURA V LETECH 1929–1938 (Jiří Brabec)	331
Hlavní vývojové tendence	331
Spisovatelé a krize české společnosti	333
Skupiny a programy	337
Literární kritika a literární věda	342
Časopisy - vydavatelství - překlady	353

POEZIE (Jiří Brabec)	361
Poezie smrti, ticha a času	361
Od poetismu k surrealistické tvorbě	367
Poezie revolučního protestu a satirická tvorba	370
První pokusy	374
Torzo naděje	375

PRÓZA (Jiří Opelík)	382
Próza obrozené epičnosti	383
Filozofická (noetická) próza	389
Imaginativní a lyrická próza	392
Psychologická próza	397
Novinářská beletrie a reportáž	402
Literatura faktu	410
Román lidských množin	413

DRAMA (Milan Obst)	423
Doznívající tendence předválečné a poválečné dramatiky	424
Relativnost hodnot občanských i soukromých	426
Drama všedních lidských starostí	429
Dramatika avantgardy	431

LITERATURA PRO MLÁDEŽ (Věra Karfiková)	436
--	-----

ČESKÁ LITERATURA V LETECH 1939–1945 (Jiří Brabec) 441

Existence národní kultury je ohrožena	441
---------------------------------------	-----

Základní vývojové tendence	443
Ke kořenům	444
Literární historie a kritika	449
Umění bojuje proti fašismu	454
POEZIE (Jiří Brabec)	458
Bilance a syntézy	458
Poezie životních a národních hodnot a jistot	462
Mladá generace uprostřed světové války	466
Poezie na sklonku okupace	471
PRÓZA (Jiří Brabec)	475
Obnova elementárních principů epiky	475
Historická próza a románová biografie	478
Psychologická próza	484
Společenská etická próza a osudová podobenství	488
Novinářské žánry a humoristická literatura	492
Próza proti fašismu	494
DRAMA (Jiří Brabec)	496
Drama a divadlo	496
Podobenství a symboly v okupačním dramatu	497
Stereotypy historického a konverzačního dramatu	499
Malé formy pro malé scény	500
LITERATURA PRO MLÁDEŽ (Věra Karfiková)	502
VÍTĚZSLAV NEZVAL (Antonín Jelínek)	507
Geneze Podivuhodného kouzelníka	507
Období Edisona	511
Panoptikum světa, snu a poezie	513
Surrealistická aktivita	517
Ohrožení republiky a válka	523
Doba poválečná	525
FRANTIŠEK HALAS (Zdeněk Pešat)	529
Geneze básníka a rané verše	529
První sbírky	531
Tvář	536
Objektivace	539
Tvorba válečná	543
A co?	549
IVAN OLBRACHT (Jiří Opelík)	554
Dualismus rané tvorby	554

Pokusy o syntézu	559
Mýtus jako princip nové epiky	564
MARIE MAJEROVÁ (Ludmila Lantová)	
Literární začátky - hledání uměleckého výrazu	572
Psychologické povídky o osudech žen	574
Náměstí republiky - pokus o společenský román na půdorysu románu citové výchovy	576
Lyrické deníky z válečných let	577
První vyrovnávání s poválečnou sociální dynamikou	578
Nejkrásnější svět - román z období proletářské literatury	579
Simultaneita dění jako nová forma zobrazení společenské reality	580
Epické obrazy dělnického osudu	582
Poslední údobí literární činnosti	584
KAREL ČAPEK (Eva Strohsová)	
Literární počátky	586
Základní problémy tvorby	590
Utopické romány a dramata dvacátých let	592
Publicistika a využití „okrajových“ žánrů	595
Románová a dramatická tvorba třicátých let	600
SOUPIS SPISOVATELŮ S ŽIVOTOPISNÝMI A BIBLIOGRAFICKÝMI ÚDAJI	
(Zina Trochová, František Knopp)	606
PŘEHLED HLAVNÍCH LITERÁRNÍCH ČASOPISŮ 1897–1945 (Miroslav Laiske)	
666	
JMENNÝ REJSTŘÍK (Stanislava Mazáčová)	
690	